Ч. 188. Львів, Вторник, дня 21. серпня (3. вересня) 1901. Річник V.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цїлий рік 10 зр. (20 кор.)
на пів року 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цїлий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім недїль і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. **пл. Домбровского (Хорунщини)**. Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Редакция, адмінїстрация і експедиция „Руслана“ перенесла ся з днем 1. вересня с. р. до нового льокалю при площі Домбровского (Хорунщини) ч. 1. в партері.

Розпачлива боротьба.

(X) Від двох майже років ведуть в південній Африцї розпачливу боротьбу Бури з великим завзятєм на житє і смерть о свою независимість, а хоч ся боротьба прибрала вже подекуди вельми дикі і жорстокі форми, нема навіть виглядів на єї конець. Майже безпосередно після мирової конференциї в Газї вибухла та війна якби іронїя на ухвали, запавші на тій конференциї. Длятого всї вижидали, поки ще операциї »великої війни« по здобутю Преториї були покінчені, а команда Бурів почала »малу війну«, що бодай тепер прийде до мирової інтервенциї. Всї вижидали нетерпеливо від царя, що дав почин до мирової конференциї, що з Росиї вийде тепер почин до застанови африканьскої війни. Однак европейска дипльомация мабуть занадто була занята східно-азийскими справами. Тепер, коли европейскі війска вернули з Китаю і можна сподївати ся, що там настане спокій без вмішуваня Европейцїв, виринають знов вісти, що між Анґлїєю а Бурами має дійти до примиреня.

Загально відомо, що Анґлїя вже утомлена сею війною, в котрій зовсїм не здобула лаврів, а лише занапастила свою славу яко культурна держава, а в дальшій війнї може лише більше зруйнувати ся. Тим то вісти про наміри інтервенциї царя находить тепер тим більше віри, як давнїйше, а до того як-раз надає ся з'їзд царя з цїсарем Вільгельмом і виїзд єго до Франциї, де має стрітити ся в Парижі з королем Віктором Імануїлом. Теперішнїй стан війни є такий, що як найскоршого єї закінченя вимагає вже сама людскість і загальна моральність.

О скілько можна з недокладних і не зовсїм правдивих вістий воєнних вносити, то положенє Бурів зовсїм не є гірше, а положенє Англичан зовсїм не є кориснїйше як Бурів. Бури все ще стоять на анґлїйскій териториї або на границях обох републик, все готові, здобути собі потрібні припаси живности, коний і амунїцию від анґлїйского війска або анґлїйских фармерів, а втрати свої в людях набором з капляндийских Бурів. Англичани можуть їх з сего або того місця прогнати, они можуть їм нанести дрібні поражения, але не можуть їх тактично побити, позаяк Бури обминають більші бої. На случай, колиб Бури мимо найновійшої проклямациї Кітшенера стояли в своїм опорі, о чім не можна сумнївати ся, може війна закінчити ся, наколиб задля дрібних втрат сила Бурів вичерпала ся зовсїм, або колиб они були зневолені голодом до здачі. Анї одного анї другого не можна сподївати ся так скоро. Бури дістають щораз нові сили воєнні, а задля їх умірковання мають они навіть в знищених областях стілько поживи, що нема що думати про їх виголодженє. Все залежне лише від того, чи і коли Бури застановлять опір. Начальники Бурів запевняють, що сего можна сподївати ся хиба по місяцях а навіть по роках. Англичани однак заповідають конець війни вже на половину вересня. Наколи заведуть ся в тім, то се їм не першина в сїй війнї. Тодї як-раз була би пригідна хвиля до інтервенциї мирової, бо з того часу втратила би війна до останку прикмети, які доси ще сяк-так характеризували сю війну яко бій між культурними народами.

17) **Наталь Вахнянин.**

Причинки
до історії рускої справи в Галичинї в лїтах 1848—1870.

Якже представляє мемориял кр. Куземского положенє Руси Галицкої, котрої »заступники« з звісним 59. ч. »Слова« стали ся »відступниками« народу руского?

Ото там стоїть сказано:

»Нещасні обставини (recte убожаний рутенцями п. Шмерлїнґ. — Прим. авт.) привели до того, що Русини в Галичинї, в своїй питомій вітчинї стали пригноблені польскою супремациєю, від краєвого правительства покривджені, і не мають в теперішній хвилї, коли перестроєнє Австриї звершає ся, нї одного заступника в високій радї корони. Вік цїлий минає, як Галичина прийшла під пановане Австриї. В сїм часї були хвилї, в котрих можна було характери обох краєвих народностий спізнати. Коли Поляки від часу ревіндикациї Галичини заєдно зіставали в опозициї до австрийского правительства, бо навіть до кервавого бою ставали, як то в 1846, 1848, підчас острілюваня Львова і Кракова і в повстаню в 1863. і 1864. роках, не сколибали ся

17) **О. Я. Кониський.**

Молодий вік Максима Одинця.
(Хроніка з давноминулого).

Подорожуючи далї від села до села, перебуваючи де день, де два, а де й три, Одинець їздив отак до Покрови і їздячи спостерегав, що Хомуля правду казав, що »на гарне воно йде«. По панських селах помічав Одинець і злиднї, неначе між крепаками полупанків, і якийсь сум. По козачих і по поселях »казьонних селян« було трохи веселїйше хоч з окола; хатки виглядали чепурнїйше, горожа не така корява; худоба ситїйша, тай люде з овиду не такі згрічавлені, не такі замурені; на улицях і в будні в кожному селї козачому грала ся весела дїтвора, а в панських селах тільки інде і тільки в сьвято гуляли дїти на улицї, а в будень — хиба сама малеча; між нею не було вже підлїтків; підлїтки ходили вже на панщину.

VIII.

На Покрову Одинець їхав в село Воскресенське до попа Алексїя Корпозуба, Малинчиного товариша по чернигівській семинариї.

Осїнь того року була вельми тепла і доволї суха. На Покрову виняв ся дуже гарний день. Одинцева тарадайка легко котила ся пухким шляхом; Соловий не любив, щоб його підганяли; за дорогу він добре одїв ся, найначе за останнїй тиждень на стайнї у отця Кіндрата орлика, стоячи на вівсї да на сухарях. Треба сказать, що того часу у попів сухарів було стільки, що не знали, де їх дївати, тепер би такі сухарі люде їли облизуючись, а тодї годовали ними коней, свиней на сало, да худобу. Тодї по великих селах у попів під сухарями аж трещали вевиниа. По лїво-бережних селах був тодї звичай — може він і досї ще не вивів ся — коли він іде до панахвиї з молитвою у пилипівку і в великий піст, за ним, звичайно, їхав возом чи санями титар і збирав хлїб, що давали попови; грішми хто давав пятак там, або найбільш гривню, а хто й не давав, а вже цїлий хлїб давали в кожній хатї; опріч того чи приходили куми дитину хрестити; чи йдуть єднати на повінчання — вже невідмінно несуть попови цїлий хлїб, нарештї прийде осїнь з поминальними суботами і в церкві що суботи кілька панахид, а на панахиду — звичайно — пять паляниць. Скільки-ж то набирало ся у попа печеного хлїба! деж його дївати? Продавати — неяково, тай хто його куповати-ме!... краяли той хлїб на шматки і висушивши їх в печі, всипали в коморі в стугу і годовали тими сухарями худобу. Розмочені і трошки присолені сухарі худоба, найначе конї, їли смакуючи і ситїли лїпше нїж від вівса.

І не счув ся Одинець, коли він пробіг тридцять верстов!... Почали вже маячити Воскресенські верби. Не доїздячи верстов зо дві до села, над самісеньким шляхом стояла (може і досї ще її не розкопали археольоґи) висока гостроверха могила. Не скажу — чому її люде прозвали Кулиною. Підїздячи Одинець помітив, що на шпилю могили стоїть чоловік. Ледви Одинець порівняв ся з Кулиною, як чоловік той замахав на його рукою, гукаючи:

— Підожди, спини ся на часину!

Одинець став. Разбой загавкав на могилу. Чоловік той зник, наче провалив ся. — Минуло хвилин з десять; чоловік не показував ся. Одинець стояв і не тямив, що дїяти: чи ждати, чи може то мана пала йому на очи.

Ще кілько хвилин, ізза могили вийшов високий, плечистий з довжезними запорожськими вусами чоловік; сам у синїй суконній чемерцї, на плече скинена, смушева бекеша, в руцї товстий грушевий суковатий цїпок.

— Здоров був! озвав ся він до Одинця.

Разбой прожогом кинув ся на його.

— Цу-цу! дурний собако! крикнув той чоловік таким голосом, що Разбой став неначе вкопаний і засоромлений тільки не-хотя гавкав. — Да ну бо, чоловіче, чи паробче! вгамуй свого вовкулаку, а то він годен і штани менї полатати.

Одинець злїз і прогнав Разбоя на віз.

— Ну, добрий-вечір тобі! не знаю, як тебе звати, величати, мовив той чоловік до Одинця, підводячи на голові чорну, гостроверху, смушеву

Русини в своїй вірности до вис. привлячого дому ні на хвильку, а в трівожливім 1848. р. заслужили собі навіть на почесне імя »вірних Тирольчиків на всходї«.

Тут наступає вичисленє, кілько є Русинів, кілько Поляків в Галичинї.

»Мимо того, правительство вибрало зовсїм противну дорогу. Оно узглядняло більше Поляків, котрі єму більше клопотів справили, і догоджувало їм у всему всякими можливими способами; Русинів же не іно випустило з своєї опіки, але через октройованє польскої більшости соймової запродало польскій бутї. Від богато лїт бороли ся Русини о своє істнованє, а колишне польске правительство не було в силї здавити їх народність; тепер же, під справедливим в кінци (де льоґіка? прим. авт.) правительством австрийским і єго свобідних інституциях, стоять вже на кранцї цїлковитого знищеня(?). Не мож допустити, щоби дїйсно в. правительство намірало таке знищенє, а лишень можна догадовати ся, що дотеперішнє поступованє австрийского правительства з Русинами лишень в одностороннім погляді на тукраєві відносини має свою причину. Бо у всякій критичній хвилї знаходило в. правительство в Галичинї в народї рускім і цїс. урядниках найкріпшу підпору (до межинародного антаґонїзму прим. авт.); тепер же видає ся, мов би ц. правительство сеї підпори більше не потребувало, позаяк система, котру оно за свою приймало, очивидно до того прямує, щоби ту підпору повалити. Найновійше пенсіонованє вірних, вис. правительству прихильних урядників вплинуло на добромислячих тукраєвців дуже некорисно, позаяк через те другі наполохали ся або завернули на иньші дороги.

Руский нарід октройованою і вис. правительством пещеною більшостию соймовою закований на руках і ногах, і зведений на край знищеня. Русини дїйсно не можуть вирозуміти, чим собі на таке несправедливе обходженє заслужили (може через теорию о тожсамости народу руского з московским? прим. авт.); може се кара за дотеперішню вірність і льояльність? Мабуть ц. правительство в Відни дуже слабенько знає про наші тукраєві відносини? Тай звідки може оно красше інформувати ся? Теперішнє краєве правительство є Русинам зовсїм неприхильне, а своїх заступників они в центральнім правительстві не мають. За те Поляки поняли весь вплив на правленє тукраєве, а їх численні репрезентанти тиснуть ся геть високо аж у найвисші сфери. Всякі підозріваня кидають они на руский нарід, а хоч такі підозріваня не суть нові, то прецїнь осягнули вкінци свою цїль, бо gutta cavat lapidem non vi sed saepe cadendo, тим більше, позаяк услухано тих підшептів, а нїхто не старає ся придивити ся їм з близька, або бодай обвиненим казати оправдати ся.

Подїї в остатній минувшій каденциї соймовій і вороже Русинам прямованє краєвого правительства, зневолило руских послів при кінци соймових засїдань внести до корони жалобне письмо і просити о поміч.

Тимчасом заряджено нові вибори до сойму. При виборах приходить звичайно до борби; одначе в других краях борють ся противні сторонництва, у нас же стають супроти себе народности, а виборова борба сходить на народню. Від віків навикли Русини спорити з Поляками за свої права. І при теперішних виборах були приготовлені на таку борбу, і були би побідили, бо по їх сторонї було право і справедливість. Одначе при найновійшій борбі підняв ся проти їх нечаянно ще один ворог, котрий через те був небезпечнїйший, що мав в своїх руках і силу. Сим новим, сильним заразом ворогом руского народу були без виїмки цїсарскі урядники.

Цїсарскі урядники обовязані наглядати сповненя прав, і винні недопускати, щоби комунебудь в краю кривда дїяла ся. Так бувало давнїйше в Галичинї, а через те виробили ся межи тукраєвим населенєм і цїс. урядниками дуже прихильні взаємини, котрі були тим сильнїйшими, позаяк до скріпленя їх з одної сторони справедливість, з другої необмежене довірє допомагали.

Майже від віка одного старала ся відсередня сила знищити в краю ті взаємини, але завсїгди подармо; бо руска часть поселеня глядала і находила опіку проти всяких обид у ц. урядників, а через те в довірю своїм не могла нїколи ослабити ся.

Але пригоди при найновійших виборах до сойму принесли з собою річи, котрих нарід руский нїколи не сподївав ся, а неправности, яких ц. урядники допускали ся, і вороже поступованє проти руского духовеньства, знищили давнїйші приязні відносини, а намість давного необмеженого довіря розповсюднила ся недовірчивість і огірченє.

Цїсарскі урядники широкими інструкциями, як самі казали, надїлені, перегоняли ся в своїй ревности, щоби при виборах пересадити кандидатів польских, тим більше, що маюча в дусї польскім наступити нова орґанїзация підострювала їх до безглядної дїяльности в користь сторонництва польского. Від результатів виборів залежало навіть, чи вийдуть на висші посади, чи втратять хлїб свій.

Коби сьвіт нїколи не дізнав ся, яких способів уживали ц. урядники в Галичинї, щоби пересадити кандидатів до сойму, поставлених польским комітетом, кандидатів ворожих Русинам.

(Дальше буде).

Виборчий рух.

Народний Комітет затвердив і оголосив в »Дѣл-ї« отсї дальші кандидатури на повіти: 36. Богородчани: д-ра Михайла Коцюбу, професора в учительскій семинариї в Станиславові. 37. Ярослав: Василя Бігуса, господаря з Висоцка. 38. Рава-Руска: о. Івана Кипріяна, пароха в Немирові.

Дальше читаємо в »Дѣл-ї«: Що-до повіта брідского, то народна орґанїзация повітова не предложила нїякого кандидата до затвердженя (не поставивши контркандидата против п. Олександра Барвіньского з причини єго визначної участи в сецесиї руских послів з сойму), отже Народний Комітет, приймаючи се поведенє пов. тової орґанїзациї до відомости, не оголошує нїякої кандидатури. — В перемискім повітї яко одинока кандидатура руска стоїть опозицийно-національна кандидатура господаря Стефана Новаковского з Торок; Народний Комітет поручає отже тую кандидатуру. — В коросняньскім повітї нема рускої кандидатури; з помежи кандидатів польских Народний Комітет поручає людовця Яна Стапіньского. — Народний Комітет взиває свої орґанїзациї повітові, зглядно Русинів повітів добромильского, грибівского, гусятиньского, яворівского, самбірского, товмацкого і золочівского, щоби безпроволочно предложили своїх кандидатів до затвердженя. — Народний Комітет взиває Русинів в тих містах, котрі вибирають послів в міскій курії, щоби ставили своїх кандидатів руских.

З Бережанщини доносять, що одна високопоставлена личність обіцяла дати 1000 злр. на церков у Вербові, бережаньского повіта, коли п. Тимотей Старух дістане при виборі на посла 50 голосів.

»Русска Рада« затвердила на Раву руску кандидатуру о. Віктора Мазикевича з Дениск против народного кандидата о. Івана Кипріяна, пароха з Немирова.

В теребовельщинї стає народний кандидат Йосиф Сигник, Русин латиньского обряду, а на єго річ зрік ся кандидатури Поляк Адам Лада Черняковский.

»Przedświt« знаний зі свого шовіністичного настрою зглядом всего, що руске, торочить в послїднім числї: »На Сходї краю (Галичини), боремо ся о традицийні, історию цїлих столїт, кровію і потом здобутого становиска польского елементу на Руси. Боремо ся о те не лише самі. В польскім таборі є сотки і тисячі селян і маломіщан руских, котрі волять мати своїм представителем близького їм Поляка, чим буди почвою для прикроєних до горстки інтеліґенциї руских сторонництв полїтичних. На сїм теренї не стратимо анї пяди землї, анї одного постерунку з рук не видамо. А то тим більше, що руска сецесия в соймі научила нас, що виключно(?) на наших плечах, як через столїтя, так і в сїй хвилї, лежить вся відвічальність за будучність Церкви і народности рускої, та що з сею задачею не вільно нам подїлити ся з нїодною рускою партиєю«.— Sapienti sat!

Новинки.

— **Календар.** Вівторник: гр.-кат. Тадея апост.; рим.-кат. Ізабелї. — В середу: гр.-кат. Аґатоника; рим.-кат. Розалїї.

— **При змінї місяця** просимо наших ВП. передплатників вирівнати залеглости і відновити передплату, бо інакше будемо приневолені здержати висилку нашої часописи.

— **З Богом до працї!** По шість-тижневій тишинї шкільні будинки зароїли ся молодїжию, скріпленою на тїлї і дусї вакацийним відпочинком. Минули днї радощів, днї свободи. Як журавлї у вирей, злетїли школярі до науки, до працї. Ступайте-ж, молоді вірлята, відважно в новий рік, з тим пересьвідченєм, що наука принесе вам силу, а праця нагороду. В перед, молоді вірлята, до щирої і неутомної роботи над вла-

---

з червоним верхом шапку. Одинець і собі зняв шапку.

З лиця і з одежі того чоловіка Одинець догадав ся, що то або полупанок, або заживний міщанин.

— Кресало да кремень маєш? — спитав він у Максима.

— Маю — відповів той — усьміхнувшись.

— Добре, батьків сину; значить люльки вживаєш?

— Вживаю.

— Гаразд, значить, недурно я тебе спитав: креши да закуримо, щоб дома не журились.

Заким Максим кресав огню, чоловік той говорив:

— Зо мною, не до тебе кажучи, кат-зна, що стало ся: Забув кресало; зроду-віку таке менї не трапляло ся, мабуть воно не перед добром. Еге! забув ся, а тут закортїло люльки так, що аж нудно стало. Викресав?... ке сюди... спасибіг. Дак кортить, так що й не сказати; бачу — ти їдеш, я й спинив, да ти хто будеш, звідки і куди, Бог несе?

Одинець відповів.

— А я Денис Искра, може чув? нї? А до когож ти в наше село?

— До попа.

— Чи не до Максима? він десь з вашої сторони ізза Десни.

— Я до отця Олексїя.

— Ну добре, добре, дак піднези-ж і мене, а я тебе проведу до попа, дак ти й не блудитимеш по селу; село наше здорове, а піп зашив ся в такий закуток, що не зразу і втрапиш. Прожени-ж з воза свого пса, а я сяду.

— Добре, дїду! сїдайте.

— Не величай мене дїдом; який я дїд? ще й на шестий десяток не ступив; зуби ще всї цїлі. Просто зови мене: Дядьку Денисе! тай годї. Ну трівай же, я кожушок візьму на себе; бач сонечко сховало ся, дак вохкнеть і потягло на землю; у нас тут низина; навкруги болото, у вечері треба стерегтись, а то зараз пропасниця сяде на плечі.

Искра був людина вельми говірка; усю дорогу він і на одну хвилину не мовчав і заким приїхали в село, він і у Максима розпитав і йому розповів увесь свій родовід. Він з колїна відомого за часу Мазепи Искри; у його в Воскресенському на чотири сотнї днїв землї і 15 дворів крепаків. Служив він за молоду в якійсь »Палатї«, огидло йому сипацьке житя, кинув він службу і живе собі одиноким бурлакою. Побрав ся був молодим ще, за рік повдовів і зарік ся вдруге не женити ся.

— А чого то ви були на могилї, спитав Одинець.

— Спостерегав, як сонце заходити-ме. Учора забув підкрутити годинника, він і став; а не знати часу погано; о. Олексїй по сонцю живе а я не вмію. Взяв я отсей маленький календар Печерської лаври, тут визначено, коли сонце сходить і заходить, злїз на могилу, сонечко сїдало так чисто, от і поставив годинника, тепер і не гадки. — Бери соб, повернув ся він до Максима, отсюди в переулок, зараз і брама буде...

(Дальше буде).

своюю будуччиною на радість родичам і на хосен своїй Вітчині! У вас наша віра в красшу будучність нашої заплаканої Неньки-України. На шкільній лавці »і чужого научайтесь й свого не цурайтесь. Бо хто Матір забуває, того Бог карає, чужі люде цурають ся, в хату не пускають!«

— **ВПреосьв. Митрополит Шептицкий** поверне вині або завтра з Підлютого до Львова, бо сеї неділї надіє ся приїзду гостя з Угорщини, Преосьв. епископа Юліяна Фірлака.

— **Курс руского язика** для дівчат, що ходять до чужих шкіл, відбувати ся буде кождої суботи від 3—6. год. в Рускій школї виділовій ім. Шевченка при площі Стрілецкій, почавши від 14. с. м. Наука відбувати ся буде в 3 курсах. Уділяє ся науки читаня і писаня та рускої літератури. Звертаємо ся з просьбою до патріотичних Родичів: дбайте, щоб дитина Ваша учила ся руского язика, бо незнанє матерної мови і своєї літератури доводить до байдужности на все, що рідне! Памятайте, що в патріотичних женщинах наша будучність! — *Від Видїлу Руского Товариства педаґоґічного.*

— **Курс науки читаня і писаня для слуг** відбувати ся буде кождої неділї від години 3—5. пополудни, при ул. Стрілецкій ч. 6. Сим звертаємо ся з просьбою до Земляків, щоб зволили ласкаво заохочувати рускі неписьменні женщини до вписуваня ся на сей курс. На курсї сїм буде подавати ся також наука релїґії, а в міру поступів учениць і иньші предмети. — *З Видїлу Руского Товариства педаґоґічного.*

— **До абітурієнтів!** — Подаємо до відомости, що після міністерияльної постанови проґрама наук на технїці змінена і що число півроків на видїлї інжинериї і будівництва зменшене з 10 на 9 В справі близших інформаций зволять Товариші звертати ся до Тов. »Основа« у Львові ул. Льва Сапіги ч. 19. — З Видїлу тов. »Основа« слухачів політехніки у Львові. *А. Галька.*

— **До „Народної Гостинниці“** в Микуличині не зголосило ся відповідне число гостий на сей місяць, задля чого сезон »Гостинниці« скінчив ся з днем 1. вересня.

— **Іменованя і перенесеня.** Міністер просьвіти надав посаду: в ґімназиї в Ряшеві професорови золочівскої ґімназиї Стан. Бабіньскому; в II. ґімн. у Львові проф. Ґерс. Блятови з брідскої ґімназиї, в станиславівскій ґімназиї Йос. Блявтови, дійсному учителеви бучацкої ґімназиї; в IV. ґімн. Мих. Сивакови, дійсн. учит. коломийскої ґімназиї; в ґімн. св. Анни в Кракові Ян. Снєжкови, дійсному учителеви тарнівскої ґімназиї; в реальній школї в Кракові Йос. Веберови, дійсн. учителеви ярославскої ґімназиї.

Міністер просьвіти іменував дійсними учителями заступників-учителів: Бл. Ґавора з Ясла в ґімназиї в Новім Санчи; Бен. Яновского з Самбора в І. ґімн. в Коломиї; Йос. Мадея в реальн. шк. в Тернополи; Мих. Маґера з Кракова в ґімназиї в Вадовицях; Т. Пассовича з Тарнова в ґімн. в Бродах, Мих. Пельчара з Ясла в ґімн. в Н. Санчи; Каз. Пьонтковского з Перемишля в ґімн. в Ярославі; Яна Пшеворского з Ясла в І. ґімн. в Тернополи; Йос. Пителя з Кракова в рельн. шк. в Ярославі; Стан. Рембача з Ярослава в ґімн. в Бучачи; Стан. Смречиньского з Кракова в ґімн. в Тарнові; Йос. Срочиньского з Перемишля в ґімн. в Станиславові; Кар. Врублевского з Самбора в ґімн. в Стрию; Юл. Мазурека зі Львова в ґімназиї в Ряшеві.

— **»Ґалїчанін« рие** під »Руским народним театром« і жалує ся, що театральні афіши печатані на »новоукованном, псевдо-україньском язичку (фонетикою) і на польском язиці — а навіть на жидовском« — лише не на »русском язикі«. Таке кацапске гороїженє можна уважати також яко наслїдок консолїдациї.

— **Миколай Бєрнацкий (Родоць)**, польский писатель, застрілив ся в суботу в бюрі львівскої філії »Взаїмного кредиту краківского товариства убезпечень«, де був кореспондентом. Померший мав 65 літ, і полишив жену і четверо дорослих дїтей. До самоубійства довів єго нервовий розстрій.

— **Нові банкноти.** Австро-угорский банк пустив вчера в обіг перші примірники нових паперових 10-коронівок. Є они менші від давних 5 реньских і є темно-фіолєтової краски. Платню урядникам в австро-угорскім банку виплачено вчера перший раз в золотї.

— **В Чернівцях** розпочала ся в суботу карна розправа против Евгена Ґаєра, почтового експедитора в Чернівцях, обжалованого о спроневіренє почтових грошей, і проти Софії Лукашівної, почтової експедиторки та Дмитра Ґраматовича, бувшого студента ґімназияльного, обжалованих о співучасть в крадїжи. З обжалованих найстаршою є Лукашівна, бо числить 22 літ, а Ґаєр і Ґраматович мають по 20 літ. Ґаєр зарвав кілька листів зі значнїйшими сумами грошевими а іменно: 9.000 румуньских лей, 4.000 рублїв, 2.000 рублїв і т. д. і з тими грішми весела трійка утїкла, гуляючи по дорозї. Однак скоро їх спіймано саме тодї, коли хотїли дістати ся до Румунії.

Ґаєр признає ся до вини, але цїлу відвічальність звалює на Ґраматовича, котрий єго до злочину намовив; старає ся при тім відвернути вину від Лукашівної, немовби она о нїчім не знала. Ґраматович виперає ся всего. Лукашівна перечить, немовби знала, що Ґаєр украв гроші. Она думала, що він одержав гроші від масонів, бо він їй так оповідав.

Розправа потреває найдовше два днї.

— **Напад на почту.** В четвер в ночи по 12. год. напало чотирох обірванців на почтовий віз, що їхав зі Львова до Гаїв. Було се побіч бровару Ґрунда за личаківскою рогачкою. Почтар, на вид драбів, котрі вже почали зтягати пачки з воза, наробив крику. На крик сей надбігло кілька парібків з бровару. Колиж напасники побачили парібків, лишили віз почтовий, а вхопивши одну пачку, почали втїкати до лїса. В погоню за ними пустили ся парібки, в наслїдок чого напасники кинули пачку, а самі утїкли до лїса. Ся пригода налякала почтара і він вернув до рогачки, а звідтам в товаристві жандармів поїхав до Гаїв.

— **Царский поїзд двірский** вискочив із шин в дорозї з Петербурга до Варшави. В поїздї находив ся комендант царскої палати ґен. Герзе і управитель комітету міністрів, Кульомзін. Обом достойникам не стало ся нїчого злого, а лише згинув паляч, а пакунковий ваґон потрощив ся.

Причиною нещастя було мабуть се, що про переїзд двірского поїзду не повідомлено зелїзничий заряд, а саме тодї в однім місци направлювано шини. На місце катастрофи приїхав інспектор зелїзниць і прокуратор держави.

— **Запрошенє на похорон або злодійский спосіб.** Онодї одержали супруги Йосиф і Іванна Зайдль в Кляйн-Цель в долїшній Австриї запрошенє на похорон їх приятельки Анни Штромаєр в Аллянд. Супруги вибрали ся зараз в дорогу і поїхали. Там застали на своє превелике диво Анну Штромаєр не лиш живу але й зовсїм здорову. Здогадуючись, що то хтось їм такого збитка зробив, поїхали они зараз до дому і ось що застали: в часї їх неприсутности хтось розбив їх помешканє та вкрав білє і одїж вартости кількасот корон. Жандармерия взяла зараз слїдити і вислїдила, що крадежи допустила ся 20-лїтна робітниця Каролина Еґер, котру опісля відшукано у Відни і там єї арештовано. У неї найдено ще більшу часть вкрадених річий. — Ось на які способи беруть ся злодії. Чесний чоловік не годен нїколи й придумати, яким способом злодій єго підійде; нехай же повисша подія буде осторогою.

— **Божевільний машиніст на швайцарскім поїздї.** Подорожні, що їхали онодї особовим поїздом північно-східної бічної зелїзниці Гінвайль-Еффретікон, аїли ся немало страху і певно гадали, що їдуть вже собі по смерть. Машиніст, котрий вів льокомотиву, нараз серед дороги збожеволїв. Він пустив машину з повною силою і поїзд летїв по шинах як блискавка без згляду на то, чи є які перешкоди, чи їх нема, і не зважаючи на нїякі сиґнали. Божевільний отворив ще й свиставку, котра стала раз пораз свистати на алярм і тим ще більше попереляка подорожних. Божевільному здавало ся, що на шляху знаходять ся якісь перешкоди і він тим способом хотїв їх оминути і виратувати пасажирів. Зелїзнича служба кинула ся зараз до гальм, а топникови на машинї удало ся спонукати машиністу до того, що він на якийсь стациї задержав поїзд. Але стягнути машиніста з льокомотиви не удало ся і він вже хотїв машину пустити знова в рух, коли якось щасливо відчіплено поїзд від машини, а то так подїлало на божевільного, що він нїби аж остовпів, успокоїв ся і дав ся спокійно відвести до шпиталю.

— **Чудеснє виратованє.** Коло острова Фальстер в Данії находили ся дві рибацкі барки на повнім мори і витягали свої сїти. Несподївано подув сильний вітер і обі барки перевернули ся. Два рибаки змогли придержатись вивернених кораблїв та вижидати помочи, але 12-лїтний хлопець, що був з ними, вже не показав ся на поверхнї води. По якімсь часї надбігли иньші рибацкі барки на поміч потапаючим і завезли їх на поблизький остров, полишаючи на мори вивернені кораблї. Коли на другий день довідав ся о тім нещастю надзиратель лиману на Фальстер, вислав паровий корабель і той забрав рибаків на свій поклад та притягнув вивернені барки до лиману. Тут запукав один моряк о дно одної барки, а звідтам дав ся чути також глухий стукіт. Зроблено діру в днї барки і витягнено звідтам живого хлопчину, котрий перебув 24 годин в просторони, виповненій згущеним воздухом між поверхнею моря а виверненим кораблем. Вода доходила єму часом по груди а ноги були цїлий час в водї.

— **Дрібні вісти.** В Старих Мамаївцях на Буковинї помер тамошний православний парох о. Авксентий Козак, в 73. роцї житя а в 50. р. сьвященьства. — Цїсар затвердив вибір д-ра Станислава Лазарского, властителя дібр і адвоката в Вадовицях на предсїдателя, а Рудольфа Люкаса, властителя фабрики і бурмістра в Білій, на заступника предсїдателя повітової ради в Білій. — Бурмістром Заліщик вибрано на ново п. Северина бар. Бруницкого, а заступником бурмістра Мехля Кона. — У Відни помер др. Кароль Лїнк, звісний труженник на поли археольоґії Сходу. — В Молодім Болеславі в Чехії Граб, касиєр фабрики спіритусу, здефравдував 120.000 корон і пропав без вісти. — Намісництво оголосило в 200. ч. »Ґазети львівскої« подїл доріча Свичі на рибацкі ревіри.

— **Родимцї! Памятайте про будову руского театру у Львові!**

Наука, штука, лїтература.

Александеръ Барвѣньскій въ исторіи культурного движеня руского народа на Прикарпатю. Біографично-историчный очеркъ написавъ *Иванъ Ем. Левицкий* (Перепечатка зъ »Прикарпатскои Руси«, томъ II.) Львôвъ, 1901, коштомъ Антона Хойнацкого, цїна 1 корона, стор. 72 великої лексиконової 8⁰.

Під таким заголовком появила ся житєпись п. Барвіньского, котра обнимає єго діяльність педаґоґічну, лїтературну, громадяньску і полїтичну. Автор з питомою єму пильностю і точностю використав всї материяли, які лише міг мати до розпорядимости і подав, на скілько се можливо, пишучи про живу ще особистість, предметовий образ сих подій, в яких п. Барвіньский брав діяльну участь. Коли розважимо, з якою пристрастю і злосливою тенденцийностю накидало ся на п. Барвіньского навіть »народовске дневникарство«, то пильне і точне нагромадженє в сїм очерку фактів осьвітлює зовсїм инакше цїлу сю добу, в якій доси дїлав п. Барвіньский і думаємо, що виданє се прочитають наші земляки з великим інтересом.

Телеґрами.

Прага, 2. вересня. Ходить поголоска, що аґрарийцї, партия Кльофача і радикали, котрі жадають ческого державного права, підуть проти Молодочехів, котрих за се будуть попирати Старочехи.

Прага, 2. вересня. Заповідають виборчий компроміс нїмецких та ческих аґрарийців. — Аґрарийцї ставлять проти Герольда кандидатуру господаря, Цепка.

Прибув ту по довшій недузї п. Пацак, щоби брати участь в нарадах виконуючого комітету Молодочехів.

Петербург, 2. вересня. Помер ту кн. Евген, син Максимілїяна, Ляйхтенбергский, проживши 55 лїт. Покійний був внуком кн. Евгена Богорнє. що умер 1824. р., а яко син цїсаревої Йосифіни з її певшого супружя з Наполеоном І. зістав адоптований та іменований опісля віцекоролем Італії і князем Венециї. Оженив ся з дочкою короля Максимілїяна баварского, а по упадку Наполеона одержав титул кн. Ляйхтенберґского. Єго син, кн. Макс, вступив до російскої армії і оженив ся 1839. р. з донькою царя Миколи І. в. княжною Мариєю, при чім одержав титул російского князя Романовского. З того супружя походить як-раз покійний кн. Евген Романовский Ляхтенберґ. Був він російским ґенералом піхоти і оженив ся другий раз з сестрою ґен. Скобилєва.

Бордо, 2. вересня. Полїция арештувала ту анархіста Турнея, що прибув з Бретанії. При нїм найдено важні документи та письма, що виславляли атентати Равашоля і Касерія. Тїло Турнея татуоване анархістичними знаками. Турней заявив, коли єго арештовано, що як-раз мав намір сповнити у Франциї свою »повинність«.

Париж, 2. вересня. »Echo de Paris« доносить, що Лейдс старав ся виєднати на авдиенциї у міністра заграничних справ, Делькассого, щоби тойже допровадив до стрічи царя з президентом Кріґером. Делькассе мав відмовити. Леґацийний радник Ван ден Говен звертав ся в тій самій справу до російского міністра заграничних справ, Лямбсдорфера.

Відень, 2. вересня. Румуньский король, Кароль, прибуває тут нинї.

Копенгаґа, 2. вересня. Король Едвард VII., прибуде 9. с. м. на замок Фріденсберґ, де находить ся також цар Микола II.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Проґрама від 1. до 16. вересня 1901.

При співучасти військової музики 80. п. п.

1) **Lirico**, італїйский квартет. 2) **Müller-Lippart**, музикальний акт трансформацийний. 3) **Black-Doblado**, зі своїми 6 кізлами. 4) **Bajerri**, представитель композиторів при фортепянї. 5) **Minos-Styx**, новочасний Мефісто. 6) **Орхестра** і реклямоґраф. 7) **Elly de Bianca**, субретка. 8) **Ell & Luy**, паризкі дансери акробатичні. 9) **Sander Kliné**, черевобесїдник. 10) **Leopold & Falceni**, дуетисти. 11) **Американьский біоскоп**, нова серия живих фотоґрафій.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекцийна комісия

студентів фільософічного видїлу львівского унїверситета, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовского, поручає здібних інструкторів і домових учителїв. — Устні зголошеня приймають члени комісиї щоденно (навіть в недїлї і сьвята) на унїверситетї (I п. Саля VIII) межи 12 і 1. год. — Адреса: Лекцийна комісия студентів фільософічного видїлу, Львів, Унїверситет.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат і

Картини: **Верещаґіна, Шевченко в домовинї і Сластьона, Шевченкова могила.**

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ з пересилкою за *1 кор. 60 сот.*

З ЖИВОГО І МЕРТВОГО

новелї

Евгена Мандичевского

дістати можна в руских книгарнях

і у автора

площа Академічна ч. 4. II. поверх, по цїнї 1 кор. за брошурований і 1 к. 30 сот. за оправлений примірник.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки і всї предмети движимі против огневих шкід.

»Днїстер« припоручили Преосьвящ. Ординарияти Всеч. Духовеньству і вірним всїх трех Епархій

Фонди ґваранцийні »Днїстра« з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540 кор 11 сот	разом 620.406 кор. 65. сот.
Резерва премії	171.942 „ — „	
Резерва специяльна	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний	30.924 „ 54 „	

Тарифи »Днїстра« умірковані. Надвижка річна розділяє **ся між** членів в формі **звороти**. За рік 1900 дістають члени 8% звороту в премії.

»Днїстер« виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2.120.834 кор. **Шкоди ліквідують ся безпроволочно** в присутности Делеґата і 2 членів.

Полїси »Днїстра« принимають при позичках гіпотечних Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли, Заліщиках, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЄ треба обезпечатись тільки через **»Днїстер«** в Товаристві взаїмних обезпечень **в Кракові**; в таких обезпечень через **»Днїстер«** іде часть провізиї на **руські публичні добродійні цїли**; полїси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

»Днїстер« пошукує спосібних аґентів, особливо селян господарів в окрестностях, **де ще нема** близько аґенций »Днїстра«. Аґенти заробили вже 274.964 кор провізиї.

Зголошеня о аґенциї треба вносити до Дирекциї у Львові.

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«)

приймає вкладки до опроцентованя на 4%. Позички удїляють ся членам за сплатою **5½%** і **1%** додатку на кошти адмінїстрациї, почавши від 200 корон і висше, **до половини вартости** гіпотеки на сплату в ратах до 10 лїт.

Позички над 500 корон мусять бути **інтабульовані**, а до 500 кор., або інтабульовані, або в порукою 2 ручителїв відповідних.

Сьвященики не посїдаючі гіпотеки мусять крім поруки 2 ручителїв предложити полїсу житєву; обезпечатись на житє треба тілько через »Днїстер« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові.

Удїл членьский виносить 50 кор. вписове 2 кор.

Членом бути може тілько **член** обезпечений в »Днїстрі«.

З днем 31 грудня 1900 стан.

число членів	1857
фонд резервовий	6919 кор. 46 сот
вплачені удїли	73087 „ — „
вкладки щадничі	806803 „ — „
удїлені позички	763737 „ — „
касовий оборот в 1900 роцї	2424157 „ — „

Інформациї до позичок удїляє Дирекция листовно або аґенти Товариства взаїмних обезпечень »Днїстер«.

Всїлякі КУПОНИ

і

вильосовані цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Приїзд посп.	Приїзд особ.	до Львова (приходить о годинї)
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Гусятина
	6·46	з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк
	7·45	з Янова
	7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
	8·00	„ „ на дв. головний
	8·10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1·35	8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина
	11·45	з Ряшова, Любачова, Самбора
	11·55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)
	12·55	з Янова
	1·10	зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
	3·14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	4·40	зі Самбора, Борислава, Стрия
2·20	5·11	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35	5·35	„ „ „ на дв. голов.
	5·50	з Кракова
6·45	5·40	з Чернівців, Іцкан
	6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч		
	7·36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.
	9·41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно
	9·20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
8·40 2·31 12·15	9·50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
	9·40	з Чернівців, Букарешту,
	10·20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша
	10·20	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·02	„ „ „ на дв. голов.
	3·12	з Підволочиск Копичинець на дв. Підзамче
	3·35	„ на дворець головний

Відїзд посп.	Відїзд особ.	зі Львова (відходить о годинї)
	6·25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор
1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
	6·35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
8·30 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
	9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер
	9·15	до Янова
	9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз
	9·42	„ „ „ дв. гол.
	10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
2·40	10·25	до Чернівців,
	1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
	2·15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлї і сьвята
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
	3·26	до Брухович щод. від 16. мая до 15. вер.
	3·30	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч		
	6·10	до Станиславова
12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1902 щоденно
	6·35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
	7·10	до Тернополя, Бродів дворець головний
	7·32	„ дворець Підзамче
	7·25	до Сокаля і Рави рускої
	7·52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
	9·30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
2·51	10·30	до Чернівців і Іцкан
	11·00	до Кракова, Відня, Варшави
	11.10	до Підволочиск, Бродів дв. голов[illegible]
	11·32	„ „ дв. Підза[illegible]
	4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
	4·45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский різнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В містї видають білети їзди: Звичайні білети аґенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі иньші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держав них (ул. Красїнских ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.